

Lammin lukio

*Lyhyet
kurssi-
kuvaukset*

2014-2015

päivitetty 13.1.2014

Tässä oppaassa on kuvattuna valtakunnallisten syventävien ja koulukohtaisten soveltavien kurssien sisällöt, joita omassa koulussa tarjotaan. Muiden lukioiden tarjoamista soveltavista kursseista saat lisätietoa opinto-ohjaajalta ja ko. koulun kotisivuilta. Pakollisista kursseista on mainittuna nimet sekä mahdolliset muistutukset esimerkiksi suoritusjärjestyksestä. Pakollisten kurssien sisällöt löydät opetussuunnitelmasta, joka on koulun kotisivulla. Tätä opasta voit käyttää apuna valitessasi opinto-ohjelmaasi valinnaisia kursseja.

SISÄLTÖ

Äidinkieli ja kirjallisuus, ilmaisutaito	2
KIELET	
Englanti, A-kieli	3
Ranska, B2- ja B3-kieli	4
Ruotsi, B1-kieli	5
Saksa, B2- ja B3-kieli	5
MATEMATIIKKA JA LUONNONTIETEET	
Pitkä matematiikka	7
Lyhyt matematiikka	7
Biologia	8
Fysiikka	9
Kemia	10
Maantiede	11
YHTEISKUNNALLIS-HUMANISTISET AINEET	
Elämäkatsomustieto	12
Filosofia	12
Historia	13
Psykologia	14
Terveystieto	15
Uskonto, evankelisluterilainen	15
Uskonto, ortodoksinen	16
Yhteiskuntaoppi	16
TAITO- JA TAIDEAINEET	
Kuvataide	18
Liikunta	19
Musiikki	20
OPINTO-OHJAUS JA MUUT KOULUKOHTAISET AINEET	
Opinto-ohjaus	22
Kansainvälisyys	23
Yrittäjyyskasvatus	23
Tekninen työ	24
Kotitalous	24
AINEVALINTAKORTTI	25

Äidinkieli

pakolliset 1-6, syventävät 7-9, soveltavat 10-

- AI1 Kieli, tekstit ja vuorovaikutus**
AI2 Tekstien rakenteita ja merkityksiä
AI3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa
AI4 Tekstit ja vaikuttaminen
AI5 Teksti, tyyli ja konteksti
AI6 Kieli, kirjallisuus ja identiteetti

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

AI7 Puheviestinnän taitojen syventäminen

Kurssilla harjoitellaan erilaisia puheviestintäharjoituksia ryhmässä ja yksin (esimerkiksi tilanepuhe, väittely, neuvottelu). Tavoitteena on, että opiskelija saa varmuutta esiintymiseensä. Kurssilla puhutaan myös esiintymisjännityksestä, rentoutumisesta ja erilaisista puhekuluttuureista. Mahdollisuuksien mukaan järjestetään aihepiiriin sopivia vierailukäyntejä. Kurssin jälkeen opiskelijalla on mahdollista suorittaa puhetutkinto.

SUORITUSJÄRJESTYS: Kurssiin voi osallistua, kun kaksi ensimmäistä äidinkielen pakollista kurssia (AI1 ja AI2) on hyväksytysti suoritettu.

AI8 Tekstitaitojen syventäminen

Kurssilla harjoitellaan erilaisten tekstien tarkkaa lukemista. Käymme läpi erityisesti tekstitaidon kokeen eri tehtävätyyppejä. Kertaamme keskeisimmän vastauksissa tarvittavan termin. Kurssi valmentaa tekstitaidon päättökokeeseen.

AI9 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri

Kurssilla tutustutaan nykykulttuurin eri ilmiöihin ja harjoitellaan esseekokeen eri muotoja (ot-sikkoessee, aineistoessee). Tavoitteena on, että opiskelija harjaantuu lukemaan erilaisia tekstejä ja hyödyntämään tietoaan esseekokeen kirjoittamisessa. Hiotaan tekstien tyyliä. Kurssi valmentaa esseekokeeseen.

AI10 Luova kirjoittaminen

Kurssilla kirjoitetaan erilaisia luovia tekstejä. Samalla opitaan myös joitain kirjallisuustieteen käsitteitä ja tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden lajeihin. Kurssi on suunnattu kaikille kirjoittamisesta nauttiville! Kurssi järjestetään moodlekurssina, ja se löytyy lukio- ja lukion verkkotarjottimelta.

SUORITUSJÄRJESTYS: Kurssin voi suorittaa missä opintojen vaiheessa tahansa.

AI14 Lehtikurssi

Kurssilla tutustutaan toimittajan työhön ja tehdään mahdollisuuksien mukaan joko koulun oma lehti tai blogisivu. Voidaan myös kirjoittaa juttuja koulun tapahtumista eri julkaisuihin. Kurssiin voi kuulua myös mahdollinen vierailu toimituksessa tai painotalossa.

SUORITUSJÄRJESTYS: Kurssin voi suorittaa missä opintojen vaiheessa tahansa.

AI16 Mediadiplomikurssi

Kurssilla suoritetaan median lukiodiplomi. Päättötyössä noudatetaan opetushallituksen valtakunnallisia ohjeita (http://www.edu.fi/lukiodiplomit/median_lukiodiplomi). Opettaja valvoo työskentelyprosessin etenemistä. Lukiodiplomityön opiskelija tekee itsenäisesti. Ennen mediadiplomien tekemistä on oltava suoritettuna kurssi AI14.

Äidinkielen kurssit 20–23 ovat Ilmaisutaitoa**AI20 Draamallisen ilmaisun keinoja**

Kurssilla paneudutaan ilmaisutaidon perustaitoihin ja omien esiintymisvalmiuksien kehittämiseen. Tehdään ääni-, liike- ja improvisaatioharjoitteita.

Kurssit 20-23 suoritetaan numerojärjestyksessä.

AI21 Ideasta muotoon

Syvennetään aiemmin opittua tekemällä pieni esitys. Tehdään opintokäyntejä teatteriin.

AI22 Teatteritaide kautta aikojen

Kehitetään omaa ilmaisua sekä perehdytään teatteritaiteen historiaan harjoitusten, draamakirjallisuuden ja pienimuotoisten esitysten avulla.

AI23 Teatteritaiteen lukiodiplomi

Teatteritaiteen diplomiesityksen valmistaminen valtakunnallisten ohjeiden mukaan jostakin teatteritaiteen osa-alueesta (esimerkiksi näyttelijän- tai ohjaajantyö, kirjoittaminen, lavastus, puvustus, ääni/valotekniikka). Arvioinnissa käytetään asteikkoa 1-5, ja arvioijina toimivat sekä oma opettaja että ulkopuolinen asiantuntija. Diplomikurssista saa erillisen todistuksen päättötodistuksen liitteenä. Kurssille osallistumisen edellytyksenä on kurssien AI20, AI21 ja AI22 hyväksytyt suoritukset.

Englanti, A-kieli

pakolliset 1-6, syventävät 7-8, soveltava 9-

ENA1 Nuori ja hänen maailmansa**ENA2 Viestintä ja vapaa-aika****ENA3 Opiskelu ja työaika****ENA4 Yhteiskunta ja ympäröivä maailma****ENA5 Kulttuuri****ENA6 Tiede, talous ja tekniikka**

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

ENA7 Luonto ja kestävä kehitys

Kurssi antaa opiskelijalle valmiuksia ymmärtää ja käyttää luontoon ja kestävä kehityksen aihepiiriin liittyvää kieltä.

ENA8 Suullinen kurssi

Kurssilla harjoitellaan englannin suullista taitoa. Opiskelijat esiintyvät monenlaisissa rooleissa: uutisankkureina, paneelikeskusteluissa, talk show'n vetäjinä yms. Kurssilla tehdään myös lyhyitä videoita, joita katsotaan yhdessä. Kurssin loppukoe on suullinen koe, joka videoidaan. Tämä kurssi on hyödyllinen abiturienteille myös sanaston kannalta, koska suullisissa harjoituksissa käydään läpi englannin keskeistä sanastoa.

ENA9 Kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin. Kurssi sisältää kieliopin kertausta, kirjoitelmien hiomista ja yo-kokeiden eri tehtävätyyppien harjoittelua. Kuuntelemme myös vanhoja yo-kuunteluita.

Ranska, B2- ja B3-kieli

syventävät 1-8

RAB2 on perusopetuksen 7.-9. luokalla alkanut oppimäärä ja RAB3 lukiossa alkava oppimäärä. B2-kielen lukijat aloittavat lukiossa RAB3-kurssista.

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

RAB1 Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet, ja kursilla opitaan selviytymään yksinkertaisista arkipäivän viestintätilanteista. Kurssilla painotetaan puheviestintää.

RAB2 Näin asiat hoituvat

Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitetaan selviytymistä erilaisissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa kuten ostoksilla ja käytettäessä esimerkiksi pankki-, posti-, lääkäri-, liikenne-, majoitus- ja ateriointipalveluita. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

RAB3 Vapaa-aika ja harrastukset (B2-kielen kurssi 1)

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, muun muassa mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

RAB4 Meillä ja muualla (B2-kielen kurssi 2)

Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja kohdekielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan yksinkertaisten viestinnällisten tehtävien avulla.

RAB5 Ennen ja nyt (B2-kielen kurssi 3)

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

RAB6 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat (B2-kielen kurssi 4)

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

RAB7 Kulttuuri (B2-kielen kurssi 5)

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

RAB8 Yhteinen maapallomme (B2-kielen kurssi 6)

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan sekä maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Ruotsi, B1-kieli

pakolliset 1-5, syventävät 6-7, soveltavat 8

RUB1 Koulu ja vapaa-aika**RUB2 Arkielämää Pohjoismaissa****RUB3 Suomi, Pohjoismaat ja Eurooppa****RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen****RUB5 Elinympäristömme**

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

RUB6 Puhu ja ymmärrä paremmin

Suullisen kielitaidon kurssi, jonka teemoina ovat vapaa-aika, kulttuuri ja Pohjoismaat. Puhumista harjoitellaan näihin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien tehtävien avulla. Lisäksi harjoitellaan yo-tutkintoon. Kurssiarviointi pohjautuu aktiiviseen tuntityöskentelyyn ja suulliseen kokeeseen.

RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Aihealueita ovat opiskelu ja työelämä sekä maailmanlaajuiset ilmiöt ja kansainvälinen vaikuttaminen. Kurssilla painotetaan ymmärtämisvalmiuksien lisäämistä entistä vaativamman kielialueen avulla. Kurssi valmentaa yo-kokeeseen.

RUB8 Kertauskurssi

Kurssilla harjoitellaan yo-kokeen tehtävätyyppejä ja kerrataan ja syvennetään sanaston ja rakenteiden tuntemusta. Kurssi arvioidaan numeroarvosanalla, jonka pohjana on kurssin päättävä prelinäärikoe.

Saksa, B2- ja B3-kieli

syventävät 1-8

SAB2 on perusopetuksen 7.-9. luokalla alkanut oppimäärä ja SAB3 lukiossa alkava oppimäärä. B2-kielen lukijat aloittavat lukiossa SAB3-kurssista. Kun he ovat opiskelleet vähintään kolme kurssia saksaa, saavat he suoritusmerkinnän myös kursseista SAB1 ja SAB2.

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

SAB1 Hyvää päivää, hauska tutustua

Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä, kuten tervehtiminen, hyvästely ja esittäytyminen. Harjoitellaan kertomaan perusasioita itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Aihepiirit kattavat myös perheen ja lähimmät ihmissuhteet sekä oman elin- ja opiskeluympäristön.

SAB2 Näin asiat hoituvat

Kurssin tavoitteena on selviytyä jo vähän vaativimmissa jokapäiväisissä kielenkäyttötilanteissa. Kurssin aihepiirejä ovat suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit. Kurssilla harjoitellaan selviytymistä jokapäiväisissä käytännön tilanteissa, kuten ostoksilla ja pankissa, postissa, lääkärillä, liikenteessä sekä majoitus- ja aterointipalveluita käytettäessä. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista.

SAB3 Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit ja tilanteet liittyvät nuorten jokapäiväiseen elämään, kiinnostuksen kohteisiin, vapaa-ajan viettoon ja harrastuksiin ja niiden yhteydessä käytettäviin palveluihin. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista, mm. mielipiteen ilmaisemista ja laajennetaan kielen perusrakenteiden tuntemusta.

SAB4 Meillä ja muualla

Kurssin tavoitteena on oppia asioita saksankielisten maiden ihmisistä, kulttuurista, maantieteestä ja lomaviettomahdollisuuksista, sekä oppia kertomaan vastaavia asioita omasta maasta. Kurssin aihepiireinä ovat oman maan ja saksankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomaviettomahdollisuudet. Kurssilla painotetaan puheen ymmärtämistä ja puhumista ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa.

SAB5 Ennen ja nyt

Kurssilla tarkastellaan elämää ennen ja nyt sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Aiheina ovat esimerkiksi terveys ja hyvinvointi. Kurssilla painotetaan puheviestintää ja vahvistetaan perusrakenteiden hallintaa. Kirjoittamistaitoa harjoitellaan viestinnällisten tehtävien avulla.

SAB6 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Kurssin aihepiirit liittyvät kouluun, myöhempään opiskeluun ja työelämään sekä nuorten tulevaisuudensuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toiveiden ja suunnitelmien kuvailua.

SAB7 Kulttuuri

Kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva, teatteri tai urheilu. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita. Tässä kurssissa harjoitellaan myös tulevia yo-kokeita varten tutustumalla viimevuosien yo-kokeisiin.

SAB8 Yhteinen maapallomme

Lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja saksankielisten maiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla harjoitellaan myös tulevia yo-kokeita varten tutustumalla viimevuosien yo-kokeisiin.

Matematiikka, pitkä

pakolliset 1-10, syventävät 11-13,
soveltavat 14-

- MAA1 Funktiot ja yhtälöt**
- MAA2 Polynomifunktiot**
- MAA3 Geometria**
- MAA4 Analyttinen geometria**
- MAA5 Vektorit**
- MAA6 Todennäköisyys ja tilastot**
- MAA7 Derivaatta**
- MAA8 Juuri- ja logaritmifunktiot**
- MAA9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot**
- MAA10 Integraalilaskenta**

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

MAA11 Lukuteoria ja logiikka

Perehdytään propositio- ja predikaattilogiikan alkeisiin sekä lukuteorian peruskäsitteisiin. Edeltävät opinnot MAA1-MAA4.

MAA12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä

Kurssilla perehdytään erilaisiin numeerisiin ja algebrallisiin menetelmiin. Edeltävät opinnot MAA1-MAA8.

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi

Kurssilla syvennetään ja täydennetään matemaattisen analyysin tuntemusta. Keskeiset sisällöt: funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen; jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia; funktioiden ja lukujonojen raja-arvot äärettömyydessä; epäoleelliset integraalit. Kurssille osallistuminen edellyttää kurssien MAA1-MAA10 suoritusta, käytännössä mielellään kurssien MAA1-MAA12.

MAA14 Kertaus- ja eheytykurssi

Kerrataan pakollisten ja syventävien kurssien asiat. Kurssille osallistuminen edellyttää kurssien MAA1-MAA10 suoritusta, käytännössä mielellään kurssien MAA1-MAA13. *ERITYISESTI HUOMIOITAVA: Kurssi suoritetaan juuri ennen ylioppilaskirjoituksia.*

Matematiikka, lyhyt

pakolliset 1-6, syventävät 7-8,
soveltavat 9-

- MAB1 Lausekkeet ja yhtälöt**
- MAB2 Geometria**
- MAB3 Matemaattisia malleja I**
- MAB4 Matemaattinen analyysi**
- MAB5 Tilastot ja todennäköisyys I**
- MAB6 Matemaattisia malleja II**

MAB7 Talousmatematiikka

Kurssilla perehdytään indeksi-, kustannus-, rahaliikenne-, laina-, verotus- ja muihin sellaisiin laskelmiin sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta. Lukujonojen ja sarjojen pohjalta kehit-

tään taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja. Kurssi tarjoaa mahdollisuuksia yrittäjyyden ja taloustiedon opiskelussa.

MAB8 Matemaattisia malleja III

Kurssilla laajennetaan trigonometrinen funktioiden määritelmää. Tutkitaan trigonometrinen funktioiden kuvaajia, perusominaisuuksia sekä ratkaistaan trigonometriä yhtälöitä. Kurssilla tutustutaan myös vektoreihin ja vektoreiden laskutoimituksiin. Vektoreita tarkastellaan kaksi- ja kolmiulotteisessa koordinaatistossa. Kurssi suoritetaan abisyksynä ensimmäisessä jaksossa juuri ennen kirjoituksia.

MAB9 Kertauskurssi

Opiskelijalle muodostuu kokonais käsitys lukion lyhyestä matematiikasta. Harjaannutaan käyttämään opittuja tietoja ja taitoja monipuolisissa ongelmaratkaisutilanteissa. Edeltävät opinnot: pakolliset kurssit MAB - MAB6 suoritettuina. Kurssi suoritetaan abisyksynä ensimmäisessä jaksossa juuri ennen kirjoituksia.

Biologia

pakolliset 1-2, syventävät 3-5, soveltavat 6-

BI1 Eliömaailma

BI2 Solu ja perinnöllisyys

BI3 Ympäristöekologia

Kurssilla perehdytään ekologiseen tutkimukseen, ympäristöongelmiin ja kestäväan kehitykseen. Kurssiin sisältyy uutisten seuranta, pienimuotoisia tutkielmia, mahdollisuuksien mukaan tutustumiskäyntejä ja maastotöitä. Osallistuminen edellyttää BI1-kurssin suoritusta ja se arvioidaan portfolion perusteella.

BI4 Ihmisen biologia

Kurssin aiheita ovat ihmisen evoluutio, anatomia, fysiologia sekä mm. perinnölliset sairaudet. Kurssilla pidetään "asiantuntija-luentoja", tehdään laborointeja ja tutustutaan lääketieteen saavutuksiin. Arviointiin sisältyy kirjalliset kuulustelut, esitykset ja työskentelytaidot. Kurssi suoritetaan BI1- ja BI2-kurssien jälkeen.

BI5 Bioteknologia

Kurssilla tutustutaan huikasti kehittyvään tieteen alaan, sen perusteisiin ja sovelluksiin esim. geenien käsittelyyn, eläinten ja kasvien jalostukseen sekä mikrobien maailmaan. Mikrobiologian osuudessa tehdään pienimuotoisia tutkielmia ja laborointeja. Osallistuminen edellyttää BI1- ja BI2-kurssien suorittamista. Kurssi arvioidaan tutkielmien ja kirjallisten kuulustelujen perusteella.

BI6 Kertauskurssi

Kurssilla kerrataan biologian kurssien keskeiset sisällöt ja valmentaudutaan yo-kirjoituksiin. Kurssista annetaan suoritusmerkintä.

BI14 Ympäristöekologian kenttäkurssi

Kurssilla syvennetään tietoja ja taitoja ekologisessa tutkimuksessa. Nimensä mukaisesti pyritään työskentelemään maastossa mahdollisimman paljon. Mahdollisuuksien mukaan hyödyn-

Pakolliset kurssit suoritetaan numerojärjestyksessä.

netään Helsingin yliopiston Lammin biologisen aseman asiantuntijoita ja tiloja. Kurssi suoritetaan BI1- ja BI3-kurssien jälkeen ja arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Fysiikka

pakollinen 1, syventävät 2-8, soveltavat 9-

FY1 Fysiikka luonnontieteenä

Pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisenä.

FY2 Lämpö

Kurssilla tarkastellaan lämpöön liittyviä ilmiöitä, joita ovat muun muassa kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen, paine, kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset sekä lämpöopin pääsäännöt.

FY3 Aallot

Kurssilla perehdytään värähdys- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä, ääntä ja sähkömagneettisia aaltoja.

FY4 Liikkeen lait

Syvennetään tietämystä etenemisliikkeen dynamiikasta. Keskeisiä sisältöjä ovat Newtonin lait, liikettä vastustavat voimat, liikemäärä ja sen säilyminen sekä työperiaate.

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio

Syvennetään mekaniikan ja statiikan osaamista. Kurssilla käsitellään muun muassa pyörimisliikettä, gravitaatiota ja vinoa heittoliikettä.

FY6 Sähkö

Kurssilla tutustutaan sähköön liittyviin peruskäsitteisiin sekä rakennellaan ja tutkitaan yksinkertaisia virtapiirejä.

FY7 Sähkömagnetismi

Kurssilla syvennetään tuntemusta sähkömagnetismin ilmiöistä. Kurssin aihepiirejä ovat magnetismin peruskäsitteet, induktioilmiöt ja niiden merkitys yhteiskunnassa sekä vaihtovirtapiirit.

FY8 Aine ja säteily

Sisältönä atomi- ja ydinfysiikan perusteet. Aiheina muun muassa atomimallit, alkeishiukkaset sekä radioaktiivisuus.

FY9 Kertauskurssi

Kurssilla muodostetaan kokonaiskuvaa fysiikan eri osa-alueista. Kurssi auttaa opiskelijaa valmistautumaan fysiikan reaalikokeeseen.

FY14 ja FY15 CERN-projekti

Kursseilla opiskellaan hiukkasfysiikkaa sekä teoriassa että käytännössä ja tehdään useampia tiederetkiä. Ensimmäinen kotimaan tiedematka tehdään Helsingin yliopiston fysiikan laitokselle ja toinen Jyväskylän yliopiston kiihdytinlaboratorioon. Lääketieteen sovelluksiin tutustutaan Kanta-Hämeen keskussairaalassa. Näyttötöyönä laaditaan itsenäisesti netin ja tasokkaan kirjallisuuden avulla tutkielmat, joiden tulee olla valmiit ennen Cernin matkaa.

Kolmipäiväinen tiedekoulu toteutetaan CERN:issä, maailman johtavassa hiukkas-tutkimuslaboratoriossa Geneven lähellä. Tiedekoulu käsittää suomen- ja englanninkielisiä luentoja, tutustumisia CERN:in eri laboratorioihin ja koeasemiin sekä Microcosmos-näyttelyyn. Matkalla on myös kansainvälisyysohjelmaa: Genevessä tutustutaan YK:hon, Punaisen Ristin museoon ja lisäksi käydään Chamonix'ssa Ranskan puolella. Matkan jälkeen kerrotaan muulle kouluväelle ja nuoremmille fysiikan lukijoille matkasta ja opitusta.

ERITYISESTI HUOMIOITAVAA: Kokoontumisia on myös iltaisin. Opiskelija saa kursseista erillisen todistuksen.

FY16 Kokeellinen fysiikka

Kurssilla tehdään aiemmin opittuihin fysiikan ilmiöihin liittyviä kokeellisia mittauksia, joista osasta laaditaan työselostukset tietotekniikkaa apuna käyttäen. Kurssiin voi sisältyä myös vierailu fysiikan kokeellista tutkimusta suorittavaan korkeakouluun tai tutkimuslaboratorioon.

FY17 Liikennetaito

- fysiikka (1/4 kurssia): realistisen kuvan muodostaminen fysiikan lakien mukaisista mahdollisuuksista ja rajoituksista liikenteessä
- psykologia (1/4 kurssia): tutustutaan liikennekäyttäytymisen psykologisiin perusteisiin (havaintopsykologia, emotiot)
- ajokortin teoriakoe

Kemia

pakollinen 1, syventävät 2-5, soveltavat 6-

KE1 Ihmisen ja elinympäristön kemia

Pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisenä.

KE2 Kemian mikromaailma

Tarkastellaan lähemmin atomien elektronirakenteita ja jaksollista järjestelmää. Perehdytään siihen, miten kemiallinen sidos vaikuttaa aineen ominaisuuksiin.

KE3 Reaktiot ja energia

Kurssilla käsitellään erilaisia reaktiotyyppejä, reaktioissa tapahtuvia energiamuutoksia ja reaktionopeuteen vaikuttavia tekijöitä.

KE4 Metallit ja materiaalit

Kurssilla perehdytään sähkökemian ja sen sovelluksiin. Tutustutaan myös metallien ja epämetallien tärkeimpiin yhdisteisiin sekä polymeereihin.

KE5 Reaktiot ja tasapaino

Kurssin keskeinen aihe on kemiallisen reaktion tasapaino ja sen muodostuminen sekä tasapainotilaan liittyvät laskennalliset sovellukset.

KE6 Kertauskurssi

Kurssilla muodostetaan kokonaiskuvaa kemian eri osa-alueista. Kurssi auttaa opiskelijaa valmistautumaan kemian reaalikokeeseen.

Maantiede

pakolliset 1-2, syventävät 3-4, soveltavat 5-

GE1 Sininen planeetta GE2 Yhteinen maailma

Pakolliset kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

GE3 Riskien maailma

Kurssilla haetaan taustaa jatkuville uutisille erilaisista uhkista ja niiden toteutumisista. Luonnon toimintaan liittyviä riskejä ovat mm. maanjäristykset ja myrskyt. Ihmisen ja luonnon riippuvuutta tarkastellaan esim. ilmastonmuutoksen seurauksissa. Ihmiskunnan riskejä ovat esim. nälkä ja kaupungistuminen. Uhkia tarkastellaan sekä paikallisesti että globaalisti ja pyritään löytämään myös ratkaisuja. Kurssi käydään pakollisten kurssien jälkeen ja arvioidaan alustusten, kirjallisten kuulustelujen ja riskiuutisten seurannan pohjalta.

GE4 Aluetutkimus

Kurssilla kehitetään tiedonhankinnan taitoja ja perehdytään maantieteellisen tutkielman tekeen. Paikkatietojärjestelmään ja kartografiaan tutustutaan. Kurssin aikana tuotetaan oma aluetutkielma. Edellytyksenä osallistumiselle on GE1- ja GE2-kurssien suorittaminen. Arviointi pohjautuu tutkielmaan.

GE5 Kertauskurssi

Kurssilla kerrataan maantieteen keskeiset aihepiirit ja valmentaudutaan yo-kirjoituksiin sekä mahdollisiin jatko-opintoihin pyrkimisiin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Elämänkatsomustieto

pakolliset 1-3, syventävät 4-5

- ET1 Hyvä elämä**
ET2 Maailmankuva
ET3 Yksilö ja yhteisö

ET on pakollinen oppiaine uskonnollisiin yhdyskuntiin kuulumattomille opiskelijoille. ET:n kurssit suoritetaan joko opettajan ohjauksessa itsenäisesti opiskellen tai verkkokursseina.

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti

Kurssilla tutustutaan kulttuureihin merkityksiä luovina kokonaisuuksina. Keskeisiä sisältöjä ovat kulttuurin käsite eri merkityksissään, identiteetti ja etnisyys, kulttuuriperinteet, kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus, maailman monikulttuurisuus, ihmisyyden ykseys ja suvaitsevaisuuden historia.

ET5 Maailman selittäminen katsomusperinteissä

Kurssilla hankitaan tietoa eri tavoista selittää maailmaa myyttisin, uskonnollisin ja katsomuksellisin mallein. Tavoitteena on oppia arvioimaan elämänkatsomuksellisten väitteiden ja normien kulttuurisidonnaisuutta, ymmärtää myyttien, uskontojen ja maailmankatsomusten syntä ja tuntea Euroopalle ominaiset ihanteet ja elämänkatsomukset.

Filosofia

pakollinen 1, syventävät 2-4, soveltavat 5-

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

FI2 Filosofinen etiikka

Pohditaan moraalien ja arvojen olemusta ja perustaa, syvennetään hyve-, seuraus- ja velvollisuusetiikan tuntemusta ja sovelletaan filosofista etiikkaa elämään.

Syventävät kurssit järjestetään joka kolmas vuosi.

FI3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

Syvennytään teoreettisen filosofian pääkysymyksiin: Mitä todellisuus pohjimmiltaan on? Mitä tieto ja tietäminen on? Mitä on tiede? Opiskellaan argumentoinnin ja päättelyn perusteita.

FI4 Yhteiskuntafilosofia

Perehdytään yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin. Keskeisiä sisältöjä ovat yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, yksilön oikeudet ja velvollisuudet, yhteiskuntajärjestyksen, vallan ja omistamisen oikeuttaminen, poliittinen filosofia sekä nykykulttuuriin liittyvät filosofiset kysymykset, kuten monikulttuurisuus.

FI5 Kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan filosofian ylioppilaskokeeseen.

FI9 Nykyajan filosofia

Tutustutaan nykyajan filosofian pääsuuntauksiin, moraalifilosofian nykyongelmiin, tietoteorian ja ontologian ajankohtaisiin kysymyksiin sekä yhteiskuntafilosofian nykytulkintoihin. Lisäksi kurssilla perehdytään erityisalojen filosofiaan, kuten taiteen, uskonnon tai matematiikan filosofiaan.

Historia

pakolliset 1-4, syventävät 5-6, soveltavat 7-

HI1 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri**HI2 Eurooppalainen ihminen****HI3 Kansainväliset suhteet****HI4 Suomen historian käännekohtia**

Kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

HI5 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan

Kurssi tarkastelee Suomen historian keskeisiä kehityslinjoja ennen vuotta 1809 sekä suomalaista kulttuuriperintöä. Kurssi antaa suomalaisen näkökulman kursseilla HI1 ja HI2 opiskeltuihin asioihin, ja auttaa näkemään Suomen historian osana länsimaista ja Itämeren alueen historiaa. Kurssilla tehdään opintoretki Suomen historian kohteeseen (esim. Turku, jossa kohteina Turun linna ja Turun tuomiokirkko).

HI6 Kulttuurien kohtaaminen

Tutustutaan Euroopan ulkopuolisiin kulttuureihin kulttuuriantropologian, kulttuurihistorian, uskontotieteiden ja poliittisen historian näkökulmasta. Keskeisiä aihealueita ovat mm. islamilainen kulttuuri, Intia, Japani ja Kiina, afrikkalainen kulttuuripiiri sekä eteläisen Amerikan intiaanikulttuuri. Tavoitteena on syventää tietämystä Euroopan ulkopuolisten kulttuurien erityispiirteistä ja kulttuurien välisestä vuorovaikutuksesta. Kurssi suoritetaan tutkielman, elokuva/kirja-analyysin tai muiden erilaisten tehtävien avulla. Teemat laajentavat HI1-HI3 kurssien sisältöjä.

HI7 Kertauskurssi

Kerrataan historian kurssien keskeiset sisällöt kronologisesti edeten, opiskellaan vastaustekniikkaa ja tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten tehtäviin ja tehtävyytyyppeihin. Kurssi valitaan opintojen loppuvaiheessa, abivuonna. Suurin osa historian kursseista on oltava suoritettu ennen tätä kurssia.

HI8 Maailman tilanne nyt

Käsitellään ajankohtaisia 2000-luvun maailmantapahtumia ja niiden taustoja, kuten USA:n tilanne, Islamilainen maailma ja ääri-islam, Lähi-idän kestokriisi, Venäjän asema ja YK:n rooli maailmanpolitiikassa. Myös YH:n teemat ovat mahdollisia (politiikka, talous, rikokset). Kurssi toteutetaan osittain perinteisenä luokkaopetuksena ja osittain verkko-opiskeluna (Moodle). Kurssilla tehdään erilaisia tehtäviä, joita ovat esimerkiksi esseet, esitykset ja keskustelut. Kurssi tukee erityisesti HI3-kurssia ja päivittää tietoja kirjoituksia varten.

HI10 Historian tutkimuskurssi

Opiskelijat perehtyvät lukuvuoden aikana paikallishistoriaan ja tekevät valitusta aiheesta pienoistutkimuksen. Kurssin aikana tutustutaan historian tutkimuksen periaatteisiin ja harjoitellaan alkuperäislähteiden ja kirjallisuuden käyttämistä lähteinä. Tutkimukset julkaistaan internetissä (HämeWiki). Kurssiin liittyy ohjaustunteja, opastettuja käyntejä maakunta- ja kaupunginarkistossa sekä opiskelijoiden itsenäistä työskentelyä. Kurssi järjestetään joka toinen vuosi.

Psykologia

pakollinen 1, syventävät 2-5, soveltavat 6-

PS1 Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

Pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisenä.

PS2 Ihmisen psyykkinen kehitys

Kurssilla käsitellään yksilön psyykkisen kehityksen vaiheita ja osa-alueita kehityspsykologisten teorioiden valossa. Opetus toteutetaan ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä.

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet

Kurssilla käsitellään ihmisen tiedonkäsittelytoimintoja, kuten muistia, tarkkaavaisuutta ja havaitsemista. Kurssilla suunnitellaan ja toteutetaan useita pienimuotoisia testejä, joilla selvitetään esimerkiksi muistin ja tarkkaavaisuuden toimintaa. Opetus toteutetaan ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä.

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

Kurssilla opiskellaan motivaatioon, tunteisiin ja älykkääseen toimintaan liittyviä kysymyksiä: Millaiset motiivit ohjaavat toimintaamme? Mitä tunteet ovat, miten ne syntyvät ja mikä on niiden tehtävä? Miten psykologia selittää korkeatasoista kognitiivista toimintaa, kuten älykkyyttä, ongelmanratkaisua ja luovuutta? Opetus toteutetaan ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä.

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys

Kurssilla perehdytään persoonallisuuteen ja mielenterveyteen liittyviin kysymyksiin: Mitä persoonallisuus tarkoittaa, miten sitä tutkitaan ja selitetään? Mitä on mielenterveys? Mistä mielenterveyden häiriöt johtuvat ja miten niitä hoidetaan? Opetus toteutetaan ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä.

PS6 Kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan psykologian ylioppilaskokeeseen. Kurssilla kerrataan ohjatusti psykologian kurssien keskeisiä sisältöjä, tutustutaan ylioppilaskokeen tehtäviin ja harjoitellaan ylioppilaskokeeseen vastaamista.

PS7 Sosiaalipsykologia

Kurssilla tarkastellaan sosiaalipsykologian näkökulmasta yksilöä sosiaalisena olentona, ryhmän toimintaa sekä ryhmien välisiä suhteita. Opetus toteutetaan ongelmalähtöisen oppimisen menetelmällä.

PS8 Psykologian tutkimusmenetelmät

Kurssilla tutustutaan psykologiseen tutkimukseen ja laaditaan ohjatusti psykologinen tutkielma tai tehdään useita pieniä tutkimuksia. Opiskelija voi halutessaan osallistua Suomen Akatemian järjestämään Viksu-tiedekilpailuun.

Terveystieto

pakollinen 1, syventävät 2-3, soveltavat 4-

TE1 Terveyden perusteet

Pakollinen kurssi suoritetaan ensimmäisenä.

TE2 Nuoret, terveys ja arkielämä

Syventävillä kursseilla perehdytään seikkaperäisemmin nuoren arkielämässään tarvitsemiin terveysresursseihin, terveystottumuksiin ja selviytymisen keinoihin sekä terveystietämisen käsittelyyn vastuullisen aikuisuuden ja vanhemmuuden näkökulmasta. Terveystietämisen ja sairauksiin liittyviä tekijöitä ja niihin vaikutusmahdollisuuksia tarkastellaan tutkimuksen, terveydenhuollon ammattikäytäntöjen, palvelujen käytön sekä historiallisen ja yhteiskunnallisen kehityksen näkökulmasta. Kurssin suorittaminen edellyttää TE1-kurssin suorittamista.

TE3 Terveys ja tutkimus

Kurssilla perehdytään terveyden vaikuttaviin historiallisiin tekijöihin ja näkökulmiin, terveyden ja sairauden tutkimiseen sekä kuolleisuuteen ja sairastavuuteen liittyviin kehityslinjoihin. Kurssilla perehdytään myös terveydenhuollossa ja itsehoitona toteutettaviin tavallisimpiin tutkimuksiin, niiden tulosten tulkintaan ja johtopäätöksiin. Lisäksi perehdytään pakollisen kurssin tavoitteita syventäen terveydenhuollon eri käytäntöihin, terveystietämisen tarjontaan sekä yksilön asemaan terveyden- ja sairaudenhoidossa. Työskentelyssä korostuvat toiminnallisuus, tekemällä oppiminen, tutkiva oppiminen ja vierailukäynnit. Kurssin suorittamisen helpottamiseksi edellytetään kurssien TE1 ja TE2 suorittamista.

TE4 Kertauskurssi

Kurssilla kerrataan aikaisempien kurssien asioita sekä keskitytään sillä hetkellä pinnalla oleviin ajankohtaisiin terveystiedon aiheisiin. Tavoitteena on täydentää mahdollisesti vähemmälle jääneitä aiheita sekä valmistautua ylioppilaskirjoituksiin. Kurssin menestyksellään suorittaminen edellyttää kurssien 1-3 suorittamista.

Uskonto evangelisluterilainen

pakolliset 1-3, syventävät 4-5, soveltavat 6-

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys

UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

UE3 Ihmisen elämä ja etiikka

Pakolliset kurssit suoritetaan pääsääntöisesti numerojärjestyksessä.

UE4 Uskontojen maailmat

Kurssilla käsitellään hindulaisuuden, buddhalaisuuden, Kiinan ja Japanin uskontojen, juutalaisuuden ja islamin sekä luonnonkansojen uskontojen ominaispiirteitä.

UE5 Mihin suomalainen uskoo?

Tarkastellaan suomalaisen uskonnollisuuden historiaa ja nykytilannetta. Keskeisiä sisältöjä ovat muinaissuomalainen uskonto, Suomen kirkkohistorian yleislinjat, luterilainen kirkko ja muut kristilliset kirkot nykypäivän Suomessa, ei-kristilliset yhteisöt Suomessa sekä kristinuskon vaikutus suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan.

UE6 Kertauskurssi

Kurssilla valmistaudutaan uskonnon ylioppilastutkintoon kertaamalla kurssien keskeisiä sisältöjä ja harjoittelemalla esseiden kirjoittamista.

UE9 Uskon ja tiedon kysymyksiä

Kurssilla perehdytään teologian ja uskontotieteen erityiskysymyksiin opiskelijoiden mielenkiinnon mukaan. Aiheita ovat esimerkiksi uskontojen tieteellinen tutkimus, kristinuskon opillinen sisältö, kristinuskon merkittävät ajattelijat, raamatuntulkinta ja ajankohtaiset kysymykset, kuten uusateismin haaste uskonnoille.

Uskonto ortodoksinen

pakolliset 1-3, syventävät 4-5

UO1 Ortodoksinen maailma**UO2 Uskonoppi ja etiikka****UO3 Raamattutieto**

Kysy kurssien suorittamisesta opinto-ohjaajalta.

UO4 Uskontojen maailmat

Kurssilla käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia alla olevien teemojen näkökulmasta. Lisäksi tarkastellaan kristillisperäisiä uskontoja ja uususkontoja: uskontojen levinneisyys ja kannattajamäärät; uskontojen pyhät kirjat ja oppi; uskontojen eettiset ohjeet; uskontojen kultit, rituaalit ja taide; uskontojen suuntaukset; uskonnot ja yhteiskunta.

UO5 Ortodoksinen Suomi

Suomalainen muinaisusko; ortodoksit idän ja lännen välissä; katolisuudesta luterilaisuuteen; itsenäisen Suomen ortodoksinen kirkko; maahanmuuttajien ortodoksinen perinne – ykseys ja erilaisuus; uskonnollinen tilanne nykypäivän Suomessa.

Yhteiskuntaoppi

pakolliset 1-2, syventävät 3-4, soveltavat 5-

YH1 Yhteiskuntatieto**YH2 Taloustieto****YH3 Kansalaisen lakitieto**

Kurssi antaa perustiedot Suomen oikeusjärjestyksestä ja opettaa opiskelijaa valvomaan omia oikeuksiaan sekä hoitamaan yksinkertaiset oikeustoimet itse. Teemoina esim. rikosoikeus, perheoikeus, työoikeus, asuminen, kuluttaja-asiat. Kurssilla tehdään opintoretki Hämeenlinnan käräjäoikeuteen.

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Perehdytään Euroopan unionin historiaan, nykyiseen toimintaan ja kansalaisen vaikuttamismahdollisuuksiin. Kurssi toteutetaan osittain luokkaopetuksena ja osittain verkko-opiskeluna (Moodle). Työskentelymuodot vaihtelevat oppitunneista erilaisiin tehtäviin, joita ovat esimer-

kiksi esseet, esitykset ja keskusteluharjoitukset. Kurssilla tehdään opintoretki Helsinkiin, kohteina esim. eduskuntatalo, presidentinlinna, pörssi, Suomen pankki.

YH5 Kertauskurssi

Kerrataan yhteiskuntaopin kurssien keskeiset sisällöt, opiskellaan vastaustekniikkaa, tutustutaan aikaisempien ylioppilaskirjoitusten tehtäviin ja tehtävätyyppeihin sekä huomioidaan ongelmakohtia. Kurssi valitaan opintojen loppuvaiheessa, abivuonna. Suurin osa yhteiskuntaopin kursseista on oltava suoritettu ennen tätä kurssia.

YH8 Malli-YK:n delegaatit

Osallistuminen Malli-YK -kokoukseen valitun kohdemaan delegaattina (edustajana). Kokoukset ovat simulaatio (roolipeli) YK:n toiminnasta. Kurssiin liittyy ohjattua toimintaa (esim. tiedonhaku, harjoituskokoukset), itsenäistä työskentelyä ja osallistuminen YK:n kokoukseen. Kokoukset voivat olla koulukohtaisia, alueellisia, valtakunnallisia tai kansainvälisiä (englanninkielisiä).

YH9 Malli-YK:n johtotehtävät

Osallistuminen Malli-YK -kokouksen johtotehtäviin (pääsihteeri, yleiskokouksen ja komiteoiden puheenjohtajat). Tehtäviin kuuluu erityisesti kokouksen suunnittelu ja organisoiminen sekä kokouksen johtaminen. Lisäksi tehtäviin voi kuulua esim. kokoussääntöjen ja osallistujaoppaan päivittäminen, komiteaesittelyjen laatiminen, delegaattien ja hallintohenkilöstön ohjaaminen sekä kouluttaminen, harjoituskokousten järjestäminen ja tiedottaminen.

Kuvataide

pakolliset 1-2, syventävät 3-5, soveltavat 6-

KU1 Minä, kuva ja kulttuuri

KU3-5 järjestetään joka kolmas vuosi.

KU2 Ympäristö, Paikka ja tila (joko KU2 tai MU2 pakollinen)

Tutkitaan ympäristöä ja tilaa kuvataiteen näkökulmasta. Mikä merkitys tilalla tai paikalla on minulle? Perehdytään esine- ja rakennuskulttuuriin sekä niiden peruskäsitteistöön erilaisten harjoitustöiden kautta. (pienoismallit, tila- ja ympäristöteokset).

KU3 Media ja kuvien viestit

Kuva mediassa (kuvajournalismi, mainonta, sarjakuva, liikkuva kuva, taitto ja graafinen suunnittelu). Tarkastellaan kriittisesti median viestejä tekijän ja vastaanottajan näkökulmasta. *Suositteltu valittavaksi lukuvuonna 2015-2016, 2018-2019...*

KU4 Taiteen kuvista omiin kuviin

Taidekuvan takastelu ja sen merkitysten tunnistaminen. Käytetään taidekuvaa lähtökohtana omaan ilmaisuun ja oman teoksen/teosten tekemiselle. Miten tulkitsemme ja näemme kuvia. *Suositteltu valittavaksi lukuvuonna 2014-2015, 2017-2018...*

KU5 Nykytaiteen työpaja

Tutustutaan nykytaiteeseen. Omien ajatusten ja tunteiden käsittely kuvataiteen keinoin. Ajankohtaisten taiteen ilmiöiden seuraaminen. (Käsitetaide, performanssi, erilaiset materiaalikokeilut, taiteidenvälisyys). *Suositteltu valittavaksi lukuvuonna 2013-2014, 2016-2017...*

KU6 Lukiodiplomi

Oma taiteellinen prosessi. Sisältää teoksen ja portfolion. Valtakunnalliset ohjeet ja tehtävät löytyvät osoitteesta: http://edu.fi/lukiodiplomit/kuvataiteen_lukiodiplomi. Uudet tehtävät ilmestyvät aina huhtikuussa.

KU13 Kuvataiteen kolmiulotteiset menetelmät

Erialaisten materiaalien ja menetelmien käyttö kolmiulotteisessa ilmaisussa. Omien ajatusten kehittäminen ja työstäminen. Tutustutaan käyttötaitteeseen ja tarkastellaan kolmiulotteisuutta myös teollisen muotoilun näkökulmasta.

KU14 Perinteiset kuvataiteen menetelmät

Luovien ratkaisujen etsiminen ja omien ideoiden kehittäminen erilaisilla piirustus- ja maalaus-tekniikoilla. Mahdollisuus grafiikan tekniikoiden opiskeluun.

KU15 Julkaisuviestinnän peruskurssi

Tutustutaan monipuolisesti valokuvan ilmaisukeinoihin, tuotetaan viestinnällisiä ja taiteellisia kuvia digitaalisin keinoin. Painotetaan pysäytetyllä kuvalla viestimistä. Kehitetään jokaisen omaa ilmaisua ja teknisiä valmiuksia.

KU16 Graafinen suunnittelu

Käyttögrafiikan keinot lehdissä, julisteissa, mainoksissa, pakkauksissa, www-sivuilla. Taiton merkitys viestin välittymiselle. Miten asia esitetään graafisesti tyylikkäästi ja vaikuttavasti. Miten kuvan, tekstin, värien ja muotojen yhdistelmät meihin vaikuttavat? Työvälineinä ovat erilaiset piirtimet ja maalit sekä käytettävissä olevat digitaaliset piirros-, taitto-, kuvan- ja tekstinmuokkausohjelmat. Ohjelmia käytetään ja opiskellaan tarpeen ja taitojen mukaan. (Logot, merkit, symbolit, typografia).

KU17 Verkkojulkaisut ja lehden taitto

Perehdytään www sivujen laatimiseen. Dreamweaver ohjelman opiskelu ja sen käyttö pääasiallisena työvälineenä. Tutustutaan HTML-kielen ja CSS-tyylitiedostojen luomiseen. Vaihtoehtoisesti lehden taitto Adoben ohjelmilla. ns Ohjelmistokurssi.

KU18 Kuvaviestintä

Tutkitaan kuvaa, joka muodostaa kokonaisuus joko näyttelyn, sarjojen tai liikkuvan kuvan muodossa. Perehdytään monipuolisesti liikkuvan kuvan kieleen, mahdollisuuksiin viestinnän, taiteen ja ilmaisun välineenä. Kurssilla painotetaan liikkuvan kuvan käsittelyä, toteutetaan kokonaisuus Ideasta valmiiksi elokuvaksi, kuvasarjaksi, näyttelyksi tai kuvasalkuksi. Ajankohittaiset alan ilmiöt sekä erilaiset esitys ja tuotanto mahdollisuudet.

KU19-20 Projektityökurssi

Opiskelija toteuttaa suunnittelemansa julkaisuviestinnän tai kuvataiteen projektityön.

Liikunta

pakolliset 1-2, syventävät 3-5, soveltavat 6-

LI1 Taitoa ja kuntoa**LI2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen**

LI3-5 toteutetaan joka kolmas vuosi.

LI3 Virkisty liikunnasta

Kurssin tavoitteena on tukea opiskelijan jaksamista ja lisätä opiskeluvireyttä rentouttavien ja elämyksellisten liikuntakokemusten kautta. Sisältö rakentuu yhdestä tai useammasta liikuntamuodosta. Sisältöä tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Liikuntamaksut ryhmän lajivalinnoista riippuen. *Järjestetään lukuvuosina 2013-2014, 2016-2017...*

LI4 Yhdessä liikkuen

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden yhteisiä liikuntaharrastuksia. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssilla tehdään mahdollisia yhteisiä liikuntaretkiä vuodenajat huomioiden (hiihto, laskettelu) tai vierailaan urheilutapahtumissa. Liikuntamaksut ryhmän lajivalinnoista riippuen. *Järjestetään lukuvuosina 2015-2016, 2018-2019...*

LI5 Kuntoliikunta

Kurssin tavoitteena on opiskelijan oman säännöllisen liikunnan tehostaminen, oman kunnan kohottaminen ja seuraaminen sekä liikunnan harrastamisen merkityksen ymmärtäminen. Kurssille laaditaan henkilökohtainen liikuntaohjelma. Sisältöä tarkennetaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Liikuntamaksut ryhmän lajivalinnoista riippuen. *Järjestetään lukuvuosina 2014-2015, 2017-2018...*

LI6 Pallopelit

Kurssin tavoitteena on syventää lajitaitoja, -tietoja ja taktista osaamista yhdessä opiskelijoiden kanssa valittavissa palloilumuodoissa. Liikuntamaksut ryhmän lajivalinnoista riippuen. Kurssi arvioidaan arvioidaan merkinnällä suoritettu/hylätty. *Kurssi tarjotaan lukuvuosittain.*

LI7 Vanhat tanssit

Kurssin tavoitteena on edistää opiskelijoiden tanssitaitoja. Työtavoissa painottuu opiskelijaryhmän yhteistoiminta. Kurssin sisältönä on vanhat tanssit sekä niiden esittäminen koululaisille ja vanhemmille. Kurssi arvioidaan arvioidaan merkinnällä suoritettu/hylätty.

LI9 Lukiodiplomi

Liikunnan lukiodiplomin suorittaminen on osoitus opiskelijan liikunnallisista kyvyistä, erityisosaamisesta, harrastuneisuudesta ja yhteistyötaidoista. Arviointikohteina ovat myös opiskelijan liikuntatiedot sekä hänen kykynsä arvioida omien liikunnan oppimisprosessien lisäksi liikunnan merkitystä. Arvostelu on numeroarviointi 1-5 tai vuosittaisten ohjeiden mukaan. Diplomin saamisen ehtona on, että opiskelija on suorittanut vähintään viisi liikunnan kurssia, joista yksi voi olla liikunnan lukiodiplomikurssi.

LI16 Seikkailukurssi

Kokonaisvaltainen seikkailu luonnossa, joka sisältää mm. kalliokiipeilyä, laskeutumista, melontaa, värikuulasotaa, ruokailun ja yöpymisen puolijoukkueteltassa. Toteutus: yhteinen suunnittelutunti + viikonloppukurssi (pe-la) alkusyksystä. Kurssi maksaa opiskelijalle 50 € sis. tulopäivän ruokailun sekä ulkopuoliset ohjaajat. Kurssi arvioidaan arvioidaan merkinnällä suoritettu/hylätty. *Kurssi tarjotaan syksyllä 2015, 2017...*

LI17 Erikoislajikurssi

Kurssin pääsisältönä ovat pakollisiin kursseihin kuulumattomat lajit esimerkiksi laskettelu, telemark, lumilautailu, keilailu, sguash, megazone, ratsastus, spinning yms. mahdollisuuksien ja toiveiden mukaan. Kurssiin valituista sisällöistä seuraa lajikohtaisia välinevuokra- ja suorituspaikkamaksuja. Kurssi arvioidaan arvioidaan merkinnällä suoritettu/hylätty. *Kurssi tarjotaan syksyllä 2014, 2016...*

Musiikki

pakolliset 1-2, syventävät 3-5, soveltavat 6-

MU1 Musiikki ja minä

MU3 ja MU4 järjestetään joka toinen vuosi.

MU2 Moniääninen Suomi (pakollisena kurssina vaihtoehtoinen kurssin KU2 kanssa)

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan suomalaista musiikkia ja vahvistaa omaa kulttuurista identiteettiään. Opiskelija tutkii erilaisia Suomessa esiintyviä musiikkikulttuureja ja niiden sisäisiä osakulttuureja ja oppii ymmärtämään niiden taustatekijöitä, kehitystä ja olennaisia piirteitä. Kurssilla tarkastellaan eurooppalaisen taidemusiikin vaikutuksia suomalaiseen musiikkikulttuuriin. Opiskelussa käytetään monipuolisia työtapoja, erityisesti musisointia ja kuuntelua. Musisoitaessa kiinnitetään huomiota oman ilmaisun sekä kuuntelu- ja kommunikointivalmiuksien kehittämiseen. Sisältöjen tulee edustaa eri musiikinlajeja: populaari-, taide- ja perinnesäilyä.

MU3 Ovet auki musiikille

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii tuntemaan itselleen vieraita musiikinlajeja ja musiikkikulttuureja sekä ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta. Hän tarkastelee eri musiikkikulttuurien käytäntöjen samankaltaisuutta tai erilaisuutta ja oppii ymmärtämään, miten jokainen kulttuuri määrittelee itse oman käsityksensä musiikista. Kurssilla tutustutaan syvällisesti joihinkin musiikinlajeihin tai musiikkikulttuureihin. Opiskelija kehittää musisointi- ja tiedonhankintataitojaan.

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija tutustuu musiikin käyttöön ja vaikutusmahdollisuuksiin eri taidemuodoissa ja mediassa. Opiskelija perehtyy musiikin osuuteen esimerkiksi elokuvassa, näyttämöllä, joukkoviestimissä ja Internetissä sekä tutkii musiikin yhteyttä tekstiin, kuvaan ja liikkeeseen. Sisältöjen tarkastelussa ja työskentelytavoissa painottuu

monipuolisuus. Musiikin vaikuttavuutta tutkitaan analysoimalla olemassa olevaa tai itse tuotettua materiaalia.

MU5 Musiikkiprojekti

Kurssin tavoitteena on, että opiskelija oppii suunnittelemaan ja toteuttamaan ryhmässä tai itsenäisesti musiikillisen kokonaisuuden, jossa hän käyttää aiemmin hankkimiaan tietoja ja taitoja. Kyseessä voi olla esimerkiksi pienimuotoinen konsertti, ohjelmaa koulun juhliin, äänite tai taiteidenvälinen projekti.

MU6 Lukiodiplomi

Kurssin tavoitteena on jonkin musiikillisen teoksen, kuten konsertin, sävellyksen, äänitteen, tutkielman tms. valmistaminen. Työn arviointiin osallistuu kaksi arvioija, joista molemmat ovat musiikin ammattilaisia. Arviointikriteerit löytyvät opetushallituksen musiikkidiplomin arviointikriteeristöstä. Työ arvostellaan numeroin 1-5.

MU17-18 Musiikkiprojekti/Musiikkiteatteri

Kurssien tavoitteena on valmistaa täysimittainen musiikinäytelmä, konsertti, musikaali, revyy tms. kokonaisesitys, joka esitetään 7-10 kertaa oppilas- ja yleisöesityksinä. Lisäksi esitys viedään jollekin ulkopaikkakunnalle ainakin kerran. Opiskelija osallistuu taitojensa ja kiinnostuksensa mukaan seuraaviin tehtäviin: näyttelijä, soittaja, laulaja, tanssija, koreografi, säveltäjä, sanoittaja, sovittaja, käsikirjoittaja, äänittäjä, opiskelijapuheenjohtaja, sihteeri, tiedottaja, ääni- tai valoteknikko, puvustaja, lavastaja, rahastonhoitaja, ohjelma- ja muiden painotuotteiden suunnittelija, valokuvaaja, jne. MU18 suoritetaan kokonaan koulutuntien ulkopuolella.

MU19 Yhtyesoitto- ja laulukurssi

Kurssin tavoitteina ovat yhteismusisoinnin kehittäminen sekä muiden kokoonpanojen kuuntelu ts. opintoretki johonkin musiikkitapahtumaan. Kurssin aikana opiskelija esiintyy tai tekee ryhmässä tuotoksen (äänite, tai kirjallinen). Lisäksi opiskelija tekee kirjallisen kritiikin opintoretken tutustumiskohteesta. Kurssi ei sisällä kirjallista koetta.

Opinto-ohjaus

pakollinen 1, syventävä 2, soveltavat 3-

OP1 Koulutus, työ ja tulevaisuus

Kurssilla käsitellään lukio-opintoihin, ylioppilastutkintoon, jatko-opintoihin ja ammatti- ja urasuunnitteluun liittyviä kysymyksiä sekä kulloinkin opintojen kannalta ajankohtaisia asioita. Kurssiin kuuluu osallistuminen OP1-kurssin oppitunneille, Abipäivän ohjelmaan, ammattipaneeliin ja Studia-messuille. Kurssiin sisältyy 2. vuosikurssin aikana työelämäntutustumispäivä. OP1-kurssi on hajautettu koko lukioajalle ja siihen liittyvät oppitunnit pidetään kullekin vuosikurssille ryhmänohjaustuntien paikalla Päivyrissä ilmoitettuina ajankohtina. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä. Ei itsenäistä suoritusta.

OP2 Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta

Kurssilla tutustutaan eri jatko-opintovaihtoehtoihin, paneudutaan oman urapolun suunnitteluun ja ammatinvalinnan kysymyksiin. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

OP3 Tutorkurssi

Tutor-toiminta koostuu opiskelijatutor-koulutuksesta ja tutor-toiminnasta koulussa. Ensimmäisen vuoden opiskelijoista koulutetaan keväällä uudet tutorit, jotka ohjaavat toisena lukuvuonna uusia opiskelijoita. Tutorit toimivat opinto-ohjaajan apuna. He auttavat mm. koulunkäynnin aloittamiseen sekä ainevalintojen tekemiseen liittyvissä asioissa. Lisäksi tutorin tehtäviin kuuluu mm. koulun esittely ja toiminnasta tiedottaminen yläkoulun opiskelijoille. Koulutuksesta osa on yhteistä kaikille Hämeenlinnan seudun toisen asteen tutoreille.

OP6 Ryhmänohjaus

Kurssin keskeisiä sisältöjä ovat opintosuunnitelman tarkistaminen, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, keskustelut koulun kehittämiseen liittyvistä kysymyksistä sekä yhteisten juhlien ja tapahtumien suunnittelu. Kurssi järjestetään ryhmänohjaustunneilla ryhmänohjaajan johdolla.

OP7 Senioriprojekti

Toisen opiskeluvuoden aikana opiskelijat suorittavat joko musikaaliskurssit tai senioriprojektin. OP7-kurssilla opiskelijat toteuttavat projektityön valitusta teemasta.

OP8 Senioriprojektin johtoryhmä

Senioriprojektin johtoryhmään kuuluvat voivat suorittaa senioriprojektin vastuutehtävässä OP8-kurssin.

Kansainvälisyys

soveltavat 1-3

KV1 Johdatus kansainvälisyyteen

Kurssilla perehdytään esim. uskonnon, maantieteellisen sijainnin tms. vaikutuksesta johtuviin tapa-, käytös- ja kulttuurieroihin ja -yhtäläisyyksiin. Kurssimateriaalina käytetään videoita, kirjallisuutta, Internetiä jne. Kurssiin voi kuulua myös opintokäyntejä ja vierailijoita. Kurssin kuluessa tehdään ryhmä- tai projektityö. KV1-kurssin voi suorittaa itsenäisenä tai jatkaa kolmen kurssin kokonaisuudeksi KV2- ja KV3-kursseilla. Aihekokonaisuudet "hyvinvointi ja turvallisuus" ja "kulttuuri-identiteetti ja kulttuurien tuntemus" korostuvat tällä kurssilla.

KV2-3 Kansainvälisyysprojekti

Kurssille osallistuminen edellyttää KV1-kurssin suorittamista hyväksytysti. Kurssi voi olla esimerkiksi opetussuunnitelmaa eheyttävä kansainvälinen oppilasvaihto- tai leirikouluprojekti. Kurssin valitessaan opiskelija sitoutuu toimimaan aktiivisesti ryhmässä ja osallistumaan esim. erilaisiin rahakeruutempauksiin, joita mahdollisten matkavarojen kokoon saaminen edellyttää. Koulu ei tue yksittäisen oppilaan leirikoulu- tai oppilasvaihtomatkaa rahallisesti. Oppilasvaihto- tai leirikouluprojektiin kuuluu olennaisena osana kohdemaan kielen ja kulttuurin opiskelminen ja projektityön tekeminen ennen matkaa ja matkan aikana sekä tulosten raportointi matkan jälkeen. Kurssin päättävä matka tehdään pääsääntöisesti abivuoden syksyllä. Matkaan osallistuminen edellyttää sen aikaisen normaaliopetuksen tehtävien suorittamista kunkin opettajan erikseen määrittämällä tavalla. KV2-3-kurssi voi olla myös muunlaista kansainvälistä toimintaa, esimerkiksi yhteistyötä verkossa ulkomaisten koulujen kanssa.

Yrittäjyyskasvatus

kaikki soveltavia kursseja

Opintokokonaisuus sisältää 2-7 kurssia opiskelijan valintojen ja suoritusten mukaisesti. Kurssit arvioidaan hyväksyty/hylätty -asteikolla. Suoritusmerkintä edellyttää aktiivista ja yrittäjästä osallistumista ja sovittujen tehtävien tekemistä.

YRI11 Vuosi yrittäjänä/Oma yritys

Oma yritys on projektityökurssi. Tavoitteena on osallistuminen erilaisiin yrittäjyyteen ja talouteen liittyviin alueellisiin, seutukunnallisiin tai valtakunnallisiin kilpailuihin mahdollisuuksien mukaisesti. Kilpailutyön voi tehdä yksin tai ryhmänä. Työn palauttaneille myönnetään yksi kurssi.

YRI21-22 Yrittäjyyskasvatus/Teoriaosuus

Teoriaosuudella käytetään hyvin monipuolisia työskentelytapoja. Kurssit sisältävät luentoja ulkoisesta ja sisäisestä yrittäjyydestä, yrityskäyntejä, vierailevia asiantuntijoita eri aloilta, itsenäistä työskentelyä, tiedonhankintaa ja tarkoituksenmukaisten raporttien laadintaa (yrittäjähaastattelut, työpaikkahakemukset ja ansioluettelot).

YRI23-24 Yrittäjyyskasvatus/Työssäoppimisjakso

Työssäoppimisen jakso toteutetaan kesän kuluessa työharjoitteluna lähiseudun yrityksissä. Harjoittelun aikana opiskelijalle muodostuu kokonaiskäsitys yrityksen toiminnasta, työntekijöiden tehtävistä ja työn luonteesta. Opiskelijat työstävät työharjoittelukokemuksistaan raportin. Työpaikan tarjonnut yritys raportoi koululle harjoittelusta.

Tekninen työ

soveltavat 1-3

TN1 Tekninen työ 1

Kurssisisältö suunnitellaan opiskelijan kanssa siten, että opiskelijan valitsema projekti kehittää mahdollisimman monipuolisesti opiskelijan käsityötaitoja sekä auttaa häntä hahmottamaan entistä paremmin luovan käsityöllisen toimintansa. Kurssilla painotetaan ideointia sekä tuotteen suunnitteluprosessia. Tärkeä osa-alue on myös turvallisten työtapojen harjoittaminen. Opiskelija voi valita projektinsa miltä tahansa tekniikan osa-alueelta; puutekniikka, metallitekniikka tai elektroniikka / sähkötekniikka.

TN2 Tekninen työ 2

Syvennetään ykköskurssilla omaksuttuja tietoja sekä taitoja, tavoitteena edelleen lisätä opiskelijan kykyä hankkia itsenäisesti tietoa, tehdä omia suunnitelmia sekä kasvaa pitkäjänteisiin omavastuulliseen ja yritteliäiseen työskentelyyn ja arviointiin. Kurssi on jatkoa TN1- kurssille, joten edellytyksenä TN2- kurssille pääsyyn on ykköskurssin hyväksytyt suoritukset.

TN3 Käsityön lukiodiplomi

Teknisen työn lukiodiplomikurssille osallistumisen edellytyksenä ovat hyväksytyt suoritukset TN1- ja TN2 -kursseista. Lukiodiplomikoe muodostuu käsityötuotoksesta ja portfolioista.

Kotitalous

soveltava kurssi

KO1 Kotitalouden kurssi

Kurssilla käydään läpi elintarvikehygienian perusteita teoreettisesti sekä ruokia valmistamalla. Kurssi tähtää hygieniaosaamistestin eli hygieniapassin suorittamiseen. Lisäksi kurssilla tehdään opiskelijakukkarolle sopivia terveellisiä aterioita ja leivonnaisia opiskelijoiden toiveiden mukaan. Kurssin arviointi: Kurssi on suoritettu, kun osallistuu aktiivisesti oppitunneille ja läpäisee testin. Erityisesti huomioitavaa: Opiskelijat kustantavat oman hygös-todistuksensa sekä ruoanvalmistuskertojen raaka-ainekulut.

LAMMIN LUKIO		Aloitusvuosi 2014								
Nimi:										
Oppiaine		1.vuosi			2.vuosi			3.vuosi		
		PAK	SYV	SOV	PAK	SYV	SOV	PAK	SYV	SOV
ÄIDINKIELI										
Äidinkieli ja kirjallisuus	AI	1 2 3		14 20-21	3 4 5	7	22 24	6	8 9	16/23
KIELET										
A1 Englanti	ENA	1 2 3			4 5 6				7 8	9
B1 Ruotsi	RUB	1 2			3 4 5				6 7	8
B2/B3* Saksa	SAB/ SAC		1 2 3			4 5 6			7 8	
B2/B3* Ranska	RAB/ RAC		1 2 3			4 5 6			7 8	
MATEMATIIKKA										
Valitse joko pitkä tai lyhyt										
Matematiikka, pitkä	MAA	1 2 3 4 5			6 7 8 9 10	11			12 13	14
Matematiikka lyhyt	MAB	1 2 3			4 5 6	7			8	9
REAALIAINEET										
Biologia	BI	1	3	14	2	3 4	14		5	6 14
Maantiede	GE	1			2	3 4				5
Fysiikka	FY	1	2 3			4 5 6	16 17		7 8	9 16 17 14-15
Kemia	KE	1	2 3			4 5				6
Uskonto (evl) tai	UE	1 2			2 3	4 5			4 5	6 9
Uskonto (ort) tai	UO	1 2			3	4 5			4 5	
Elämäkatsomustieto (yksi)	ET	1			2	4 5		3	4 5	
Filosofia	FI	1	2			2 3 4			2 3 4	5 9
Historia	HI	1 2	5		3 4	6	8 10		6	7 8 10
Yhteiskuntaoppi	YH	1			2	4	8-9		3 4	5
Psykologia	PS	1	2			3 4	8		5	6 7
Terveystieto	TE	1				2			3	
TAITO- JA TAIDEAINEET										
Musiikin ja kuvataiteen kursseja tulee valita vähintään 3, yksi pakollinen kumpaakin sekä KU2 tai MU2. Voit valita myös molemmat!										
Kuvataide	KU	1 2	3/4/5	15-16		3/4/5	17-18		3/4/5	6 13 14 19-20
Musiikki	MU	1 2	3/4			3/4 5	17-18 19		3/4	6
Liikunta	LI	1	3/4/5	6 16/17	2	3/4/5	6 16/17		3/4/5	6 9 16/17
OPINTO-OHJAUS JA KOULUKOHTAISET MUUT AINEET										
Opinto-ohjaus	OP	1**		6**	1**	2	6** 3 7 8	1**		6**
Kansainvälisyys	KV			1			2			3
Yrittäjyyskasvatus	YRI			21-22			11 23-24			
Tekninen työ	TN			1			2			3
Kotitalous	KO			1			1			1
	YHT	yht	yht	yht	yht	yht	yht	yht	yht	yht
PAKOLLISET (pitkä mat: 51 kurssia lyhyt mat: 47 kurssia)										
SYVENTÄVÄT (väh. 10 kurssia)										
SOVELTAVAT										
KAIKKI YHT:										
Koko lukion oppimäärä sisältää vähintään 75 kurssia, joista ensimmäisenä ja toisena lukuvuonna on hyvä suorittaa noin 30-34.										
* = B2 yläkoulussa alkanut vieras kieli = kielen opinnot voi aloittaa vasta kolmannelta kurssista. B3 lukiossa alkava vieras kieli.										
** = Opinto-ohjauksen pakollinen kurssi OP1 ja ryhmänohjauskurssi OP6 hajautettu kolmelle vuodelle.										